

Ըսէ ծովու մէջ ամլատակ
Ո՞րչափ ջրոյ կաթիլներ կամ :
— Միթէ կայ քամ մ'ասկէ յըստակ,
Թէ և ըլլայ լի ովկիան :

Արգիլեցէ՛ք, տէր իմ արքայ,
Հոկ այս խընդիրքը ձեզ կ'ընծմ,
Որ ամօրնէ շիթ մ'ալ լինայ
Միմչև որ ես ամբողջ համբոսմ :

— Հիմկու հիմայ քսէ ո՞րքամ
Երկիմքմ ասողոր կամ փայլումակ,
Որ պատռեմ քողը գիշերուամ :
— Դմ պատասխանս է ամսայթարք :

Հաւաքեցէք զամոռք ամէմ
Եւ քսէք որ հոս վար իջմամ,
Եւ ես ըտլոր պիտի համբոսմ
Մեծ փորքը առամց քացառութեամ :

— Քըրմամ քսել թէ քամի՞ որ
Յափտեմից մէջ պիտի 'լլայ :
— Իրացըմէ, տէր թագաւոր,
Այս հարցումէմ ղիւրիմ քամ կայ :

Հրամամ տըւէք, տէր թագաւոր,
Որ կեցըմէ ժամմ իր ամիւ,
Ձի համբոխով ես քիւրաւոր
Օրերմ ամոռց տամ ձեզ հաշիւ :

— Հասակիդ քով խելքդ է մըրքիմ,
Փորքիկ հովիւս, ըսաւ արքայմ.
Տըւիր գիտնոյ պէս պատասխամ.
Գեցի՛ր հոս, իմ եղի՛ր որդիմ :

ԹԳՄ. Հ. ԱՐՈՒՆ ԳԱՅԻՆԱՆ

ՇԱՂՈՊՈՒԱՆՆԻ ՄԱՀԱՌԱՆ ՅՈՐԵՆԵԱՆՆԻ (1768—3 ՅՈՒԼԻՍ 1848)

Յուլիս Կին Հանդիսաւոր կերպով տօնուեցաւ
Սէն Մալոյ Հանգարտ, զուարթ և հովանուտ
փղորիկ քաղաքին մէջ՝ ուր մեծ բանաստեղծն
շարադիրք վկայքը, և իրեն ուրիշ գործերը.
Հոն ուր կը գտնուի նաև իւր գերեզմանը և
ուր կարծես մենականաց կը լրջագային Ռե-
նէի գոռոզ և միլամաղձոտ, և անմոռանալի
Ատալային ազնիւ և միամիտ ոգիները :
Եւս տեսնելու վրայ են նոր տպագրու-
թեամբ լիցիւրգերեզմանեան յիշատակները, որ
այդ Հանդիսական Հանդիսին արժանաւոր յի-
շատակ մը պիտի ըլլան :

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՄԻՍ

ՕԳՈՍՏՈՍ 20

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԳ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ

ՅՅ երկար բանադնացութեանց ընդ կամ-
բունի զեսպանի Գալլիոյ, Սպանիոյ կողմանէ, և
ընդ. նախագահն Մըկ-Քիշէի, հաշտութեան
նախառահմանք որոշուեցան և ստորագրուե-
ցան երկու կողմանէ Օգոստոս 13ին, որոնք վեց
յօդուած կը պարունակեն :

1. Սպանիա կը հրաժարի Կուբայի վրայ
ունեցած իշխանութենէն :

2. Պորտո Ռիքօ և Սպանիոյ Հնդկ-Արեւմ-
տեան միւս կղզիք, ինչպէս նաև Լատինեան ար-
շիպեղադոսի կղզիներէն մամնք, ըստ ընտ-
րութեան Միացեալ Նահանգաց, կը մնան Միա-
ցեալ Նահանգաց :

3. Միացեալ Նահանգք պիտի դրաւեն Մա-
նիլայի քաղաքը, ծոցը և նաւահանգիստը :
մինչև որ խաղաղութեան վերջնական դաշինք
ստորագրուին և որոշուին փոխպետան կղզեաց
ստանալիք կառավարութիւնը :

4. Կուբա, Պորտո Ռիքօ և Հնդկ-Արեւմ-
տեան կղզիք փութով պիտի պարպուին Սպա-
նիացուց : Առ այս երկու կողմանէ տառ օ-
րուան մէջ գործակատարք պիտի որոշուին,
որոնք 30 օրուան մէջ պիտի սահմանեն պար-
պուելու վերաբերեալ ամեն խնդիրք :

5. Խաղաղութեան համար Սպանիա և Միա-
ցեալ Նահանգք հնգական նօւիրակք պիտի ա-
նուանեն, որոնք ամենէն ուշ Հոկտեմբեր 1ին
պիտի դուստարուին ի Պարիս :

6. Հաշտութեան նախառահմանաց ստորա-
գրուելէն անմիջապէս կը սկսի զինադադա-
րումը, և պէտք է փութով հրամաններ լըր-
ուելին, այս իմաստով, ցամաքային և ծովային
հրամանատարաց :

Եթէ Սպանիոյ Թագուհին և եթէ Միացեալ
Նահանգաց նախագահը յայտնեցին իրենց շնոր-
հակալութիւնքը, առ փարլումեն Գալլիոյ,
իրեն անշահառէր և բարեկամական միջնոր-
դութեանն համար, որով հաշտութեան նախա-
ռահմանք փութով ընդունեն էին : Սպանիոյ
Թագուհին Կարոլոս Գ-ի առաջին Խաչը շնորհեց

Գալլիոյ Արտաքին Գործոց պաշտօնէին՝ Դէլ Կաստէի, Նաեւ Կամբոնի եւ ի Մատրիտ գալլիական զորապան Պատրիստի: Մասնաւոր ուշադրութեամբ մը դարձնաւ Սպանիա եւ Միացեալ Նահանգք փափագեցան, որ խաղաղութեան վերջնական դաշինք ստորագրուին ի Պարիս:

Ի Սպանիա բաց ի Կարղոստէան, սոմէ կուտակութիւն յոր Նաեւ Կաստէլար, Հայտութեան նպատաւոր երեցան: Հաստ աղիտաբեր եղեր էին պատերազմին հետեաննքը, վաճառականութեան դադրելով: Սպանիա դարձեալ կրնայ բաց ճակատով ըսել ի Պատմութեան, որ սոմէն միջոց ի դործ դրեր էր պաշտպանելու համար իւր կալուածները յԱմերիկայ եւ տեղիք տուեր էր միայն անհամեմատ առաւելութեամբ զորութեան մը զինանց, եւ քաշուեր էր, պատերազմէ մը, յորում երբեք չէր կըրնար վերջնական յաղթութիւն մը յուսալ:

Հայտութեան նախադասմանքը վճռուելու ատենն իսկ՝ Ամերիկացիք առանց զրեաթէ ընդդիմութեան կը տարածուին Պորտո Ռիքոյի մէջ դէպ ի Սան Յուան եւ Կուալյամո, ուր հասաւ զօրավարն Բրուքս 10,000 բանակով մը, եւ մեծ ընդունելութիւն գտաւ ընկիներէն: Պորտո Ռիքոն ցցուց որ սիրայօթար կը սպասէր Ամերիկացւոց, եւ տեղական լրագրիքը պանծանք հիմակուքնէ սկսան պատմել Պորտո Ռիքոյի ապագայ ունենալիք բարգաւաճումը եւ երջանկութիւնը: Եղան եւ փոքր գուպարածք, բայց սոմէն ալ ի նպատակ Ամերիկացւոց:

Եւ սակայն Ամերիկացիք թէպէտ յաղթուից, բայց իրենք եւ երկու ծանր տաղանայներու մէջ կը գտնուին: Նախ հիւանդութեանց պատճառաւ որ մեծ կոտորած կ'ընէ զուսկերուն մէջ, եւ ի Սանտիագո՝ օրը 70էն աւելի կը մեռնին, եւ երկրորդ՝ ապտամբ գըլխաւորաց պատճառաւ, յորոց ոմանք ոչ միայն չեն ուզեր յարգել զինադադարումը այլ եւ ոչ իսկ կ'ուզեն ճանչնալ Ամերիկացւոց տիրապետութիւն, եւ անոց մէջ առաջինն է Ակուիմալը՝ փլիպպեան կղզեաց ապստամբութեան երիտասարդ զինուորը, որ ստեպ գծտութեան մէջ է Տիվուէյ հրամանատարին հետ:

Որչափ որ խաղաղութեան նախադասմանքը ստորագրուեցան, բայց նոր պարագայք փլիպպեանց խնդիրը նորէն անստուգութեան մէջ ձգեցին: Զի հազիւ զինադադարման լուրը ստորագրուեւ էր, եւ հաւ լսուեցաւ նախ՝ որ արաւիացի զուսկեր 3000 ընդ սոմէնը, օրթորկի մը շատաչէն օգտուելով յարձակել էին մտալ ի Կամինո Ռեալ Կրին զօրավարի Զոկաններուն

վրայ, որ յառաջապահ կը կազմէր Տիվուէյի ճամբարին, եւ յետ կռուելու երեք ժամ ըրանադատուեր էին զաշուելու, թողլով դաշտին վրայ 100էն աւելի մեռեալք եւ 900 վիրաւորք, Բարեաղաքաբար Ամերիկացիք չէին հաւանած զիրենք, պաշարնին լնցած ըլլալով:

Բայց աւելի կարեւոր եւ մեծ պարագայ մը ծագեցաւ Մանիլայի առման լրով: Օգոստոս 13ի առաւօտ, երբ դեռ քանի մը ժամ վերը հազիւ կրնար հասնիլ ի Մանիլա զինադադարման ստորագրուելուն լուրը, ծովակալն Տիվուէյ ծանոյց Մանիլայի հրամանատարին որ կը շնորհէր իրեն ժամ մը, անձնատուր ըլլալու համար: Ժամ մը անցնելէ վերը, անպատճառ պիտի ուժակոծէր քաղաքը: Զօրավարն Աւիւտտի, ընդհանուր հրամանատար փլիպպեանց, ճարտարութեամբ մը սկիներ էր Հոնկ-Քոնկ զերմանացի զորահաւորով, թողլով Մանիլայի բերդին հրամանատարութիւնը Յաւգէնէ զօրավարին, որ մերժեց ամերիկացի ծովակալին առաջարկութիւնը: Ժամ մը վերը ժամ 9,40ին ահաւոր կրակ մը սկսաւ քաղաքին վրայ: Յետ երկու ժամ ուժակոծման Սպանիացիք սկսան քաշուիլ եւ պարպել ի Մալատե բռնած շէրքերը, որով եւ ցամաքէն ալ սկսան յառաջել Ամերիկացիք: Սպանիացի հրամանատարը տեսնելով որ անկարելի էր ընդդիմանալ, ժամը 1,30ին կանգնեց ոպիտակ զօշը եւ անձնատուր եղաւ: Սպանիացւոց բանակն էր 3000 հոգի, Ամերիկացւոցը 10,000, կային նաեւ 15,000 ապստամբք: Ծովակալն Տիվուէյ եւ զօրավարն Մէրիտ պատուիրած էին նաւատորմին որ քաղաքին զգուշանան եւ միայն բերդերը ուժակոծեն, որով քաղաքը մեծ փնաւ մը չկրնայ: Երբ ամերիկացի զինուորք Մանիլա մտան արուարձաններուն եւ փողոցներուն մէջ լսուեցան փոքր կռիւներ, բայց փութով խաղաղութիւնը տրեց: Ամերիկացիք բռնեցին քաղաքը եւ ապստամբք արուարձանները: Սպանիացի սպայա զաւառ թողուեցան եւ դատաւարանք եւ մասնակարութիւնք առ ժամա մնացին Սպանիացւոց ձեռքը:

Որչափ որ այս տիրապետութիւնը եղեր էր հայտութեան նախադասմանքը ստորագրուելէ վերը, սակայն քանի որ զինադադարման լուրը առնուած չէր, զոնեայ այդպէս կ'ընտել, կը շարունակէր պատերազմի վիճակը, որով եւ Միացեալ Նահանգաց կողմէն կը բարձրանայ աշխարհակալութեան իրաւունք մը, որ կարող է փոփոխել խաղաղութեան պայմանք փլիպպեանց նկատմամբ:

Հաշտութեան ստորագրուելէն վերջը, Միաշխալ Նահանգաց վարչութիւնը անմիջապէս հրամայեց, որ նորոգութիւն հեռագրին և սկսին կանոնաւոր թղթատարութիւն և վաճառականութիւն ամէն աղջաց:

Օգոստոս 20ին առաւօտ Սէմոն ծովակալին յաղթական նաւատորմիչը հասաւ Նիւ Եորք և ընդունուեցաւ անսահման ուրախութեան և յաղթական ցոյցերով: Ամբողջ Նիւ Եորքի ծոցն ծածկուած էր նաւակներով: Բերդորայք ողջունեցին նաւատորմիչը, և նաւահանգստի մէջ ամէն աղջակ նաւեր իրենց հանդիսական զօրչափները բացած էին: Նախագահն Մեկ ֆինէյ Հայտնութեան բանակցութեանց համար ի Ուաշինգտոն ըլլալուն հեռագրած էր, որ ընդ հուպ պիտի այցելէր Սանտիագոյի Յաղթողին: Իր կողմանէ Նիւ Եորքի քաղաքագլուխը ծովակալին նաւը եղաւ հանդիսով բարի գալուստ ողջունող իրեն և վան Ուայք քաղաքագլուխը յետ ըսելու, որ բաւ չէր զանեք բովանդակ աղջին հայրենասիրական պարծանքը և երախտագիտութիւնը յայտնել այսպիսի չեղի արշաւանքի մը համար, աւելցուց որ այնպարհիւ վրայ չկայ նաւատորմիչ մը, որ Միացեալ Նահանգաց նաւատորմիչին նման փայլուն յիշատակութիւն մը ստեղծայ, և պատմութեան մէջ չկայ նմանօրինակ նաւատորմիչը ոչնչացաւ: Սանտիագոյի քով: Այս յիշատակութիւնը և փորարուած պիտի մնայ ազատ մարդկանց սրբոսին մէջ և պիտի դադարէ թոնկալութիւնը»:

Սէմոն ծովակալը շնորհակալ եղաւ ըսելով որ «պարտքը ըրեր էր»: Ապա նաւատորմիչը զնաց մինչեւ Արքիւս զօրավարին Կերեպանք՝ զոր ողջունեց թնդանօթի ձայներով: Անկարազրելի է ամբողջ օրուան Նիւ Եորքի կերպարանքը: Սէմոնի նաւատորմիչին դառնալով, պատերազմը պաշտօնապէս լնացած կը համարուէր:

Ա Ն Գ Լ Ի Ա

Անխահանգ գործադուր տակաւին կը շատուանային:

Մեծին Ռիտանիոյ Արտաքին Գործոց պաշտօնատարութեան քարտուղարը՝ Էրի Կլերքոն, փոխարքայ անուանուեցաւ և իւր տեղը նախակուած կը համարուէր Էրի Ուայքման Հնդկատանին: Լորտ Սուլքըրի կը փախազեր այս փոփոխութեամբ համաձայնութիւն մը գոյացնել չինական խնդրոց մէջ Ռուսիոյ հետ: Սակայն

յԱնգլիոյ ոգինը զայրացած են Ռուսիոյ վարչութեան թունած ընթացքին դէմ, և նոյն իսկ խօսարարաց բացման յամեցումը՝ պիտի չկարենայ հանդարտեցնել ոգինը: Կը պահանջուէր, որ Ռուսիա զոհացուցնէ տայ անգլիական պատուոյն (աւելի՛ շահուն) դէմ եղած արհամարհանաց:

Ա Ռ Ս Տ Ի Ա

Օգոստոս 14ին Գուռլանդի կոմսին նախագահութեան ներքեւ ի ժողով զուամրուեցան թուն, Բանֆֆի, աւստրիացի և հունգարացի պաշտօնեայք և Քալլայ: Ամէն ջանք եղաւ համաձայնութեան ծրագրի մը ներկայացնելու կայսեր: Համաձայնութիւն մը, որ կարենայ իւրաքանչիւր խօսարարաց մէջ մեծամասնութիւն մը գտնել Գուռլանդին վերջը կոմսն Գուռլանդի մեկնեցաւ յիսելը՝ ուր կայսրը կը գտնուի գերազանցութեան: Մի և նոյն միջոց կոմսն թուն կրկին փորձեր սկսաւ չեղբոր հետ լեզուաց նկատմամբ յուզուով որ տեղիք տան քանի մը կէտերու մէջ: Բայց ի զուր: Երով և կայսեր նախագահութեան ներքեւ զուամրուելիք ժողովն եւս յետագուեցաւ, և մինչեւ որ հնարուի սահմանադրական միջոց մը: Կոմսն Գուռլանդի մէջ պաշտպան կայսրութեան ներկայ զրութեան, հաւան, կ'ըսուի զերմանական խմբաւաց զոհացուցն տալու, նոյն իսկ լեզուաց խնդրին մէջ, և ասպարէզ չտալու աշակական ձգտումներէ: Եւ սակայն ամենայն ինչ անհրձ յիշակութիւն մէջ է, և այս ատարածութիւնը ունի իւր օգուտները հունգարական աղջեցութեան համար:

Գ Ա Լ Լ Ի Ա

Գալլիոյ քաղաքավարական ընտրութիւնք կատարուեցան և գրեական չտարերեցան նախկին կազմութիւններէ:

Նախագահն Ֆելիքս Թոր ի Համբը դառնաւ լուս առթիւ, նաւահանգէն մը կատարեց, որուն ներկայ էր նաեւ ծովային զօրութեան պաշտօնայն Լոկքըռու, որ Գալլիոյ նաւական կազմակերպութեան մէջ յաջող մղումն տեսնուցնէր ինչ եղած է:

Գ Ե Բ Մ Ա Ն Ի Ա

Գերմանիոյ և բովանդակ Եւրոպոյ լրագրիք հիմնուելուն կը պատմեն և կը մեկնաբանեն Գուռլանդի Բի ուղեւորութիւնը յերուզաղէմ,

իրեւ. Զախարիէ մը զալիական ազնեցութեան
Արեւելոյ: Կայսրը Հոկտեմբեր 13ին պիտի մահէ
նաեւ: Ի վերնետիւս, և շրջան ընելով ընդ Կ. Պո-
լիս և Ռուսիոյ, Թերեւս և ի Լիվոնիայ, յայց-
կութիւն Զարին, ապա պիտի իջնէ ի Պաղես-
տին: Ի դարձին պիտի այցելէ Եղիպտոսի: Թուրքիոյ վարչութիւնը իւր բարեկամ կայսեր
չքեղ ընդունելութիւնք կը պատրաստէ:

Թ Ո Ւ Ր Ք Ի Ա

Սէյմէնէ եկած լուրերը մէկմէկու հակառակ են:
Մերթ կը ծանուցանեն Արդուլլահ փաշայի
զապտաւմըս ի սպառնալուք, և մերթ ապա-
տաւմութեան յառաջըլլը: Գոտարին է ստոյգը
զիտնալ, բայց և առ այժմ չկան նշանք, որով
մեծ կարեւորութիւն մը արեւել, ինչպէս Կ'ուզեն
ընել նազիրական լրագիրէ, և զողջուն հոն եւս
Կ'ուզեն միջամտութիւն մը խորհիլ:

Թուրքիոյ և Յունաստանի սակաւ բայց նշա-
նաւոր քաղաքադէտք կը լանան սերտ մտորմու-
թիւն մը և զրեթէ զաշխակցութիւն մը կազմել
այս երկուց Պետութեանց մէջ: Յունաստանի
նախորդ պաշտօնարարն նախագահը Ռալլի որ
կը զտնուէր ի Կ. Պոլիս, յայտնապէս հուշակց
իւր այս կարգիքը զանազան շրջանակաց մէջ:
Սուլթանը մասնաւոր այցելութեան ընդունեցաւ
զինքը և Օսմանիէի առաջին կարգի նշանը
տուաւ իրեն: Կ'ըսուի, որ Սուլթանը այս ա-
թիւ յիշեցուցած ըլլայ Գալլուր վերստին չքեղ
կանգնուած Սէտանէ վերջը:

Իրուսացի Գորումըսով փաշայի հետ Բ. Գրան
զաշինքը վերանորոգեցաւ հինգ տարուան
համար: Գորումըսով ընդհանուր հրահանգիւ է
Օսմանեան թնդանօթաձիգ զինուորութեան:

Սօֆիայի հեռագիր մը կը ծանուցանէ, որ ի
Ռուսլարիա զանաւոր Մակեդոնացու ժողովը
ընդ նախագահութեամբ Փովաշէֆի, սահմանեց
Յուշարար մը զրկելու Բեռլինու զաշխարհող
Պետութեանց, պահանջելով Մակեդոնիոյ ինքնա-
վարութիւնը ընդ բարձր իշխանութեամբ Սուլ-
թանին, հետեւեալ եղանակաւ.

1. Սէյմէնի, Մոնասթիր և Իւսքիւր երեք
վիլայիթները միացնելով, կազմել Մակեդոնիա
գաւառ մը. զվրասը քաղաք զնելով Սէյմէնի:

2. Ընդհանուր կառավարիչ հաստատել գա-
ւառին մեծամասնութեան կրօնքէն և ազգէն:

3. Ընտրութիւն գաւառական ժողովոյ, որ
պիտի քուէարկէ Սլեւմուտը:

4. Հաստատութիւն գաւառային պահապան
զինակարաց:

Սօֆիայի ժողովը իշխանութիւն տուաւ Մա-
կեդոնիոյ կորդուսական մշտական Յանձնաժո-
ղովոյն՝ այս Յուշարարը զրկելու ժամանակին
և կերպին նկատմամբ:

Սակայն թէ Ռուսիա և թէ բալկանեան պե-
տութիւնք անտարբեր և կամ խոժոռ աջօք կը
զիտեն մակեդոնական այս խլրտուածները:

Ի ՅԱԼԻԱ ԱԻ Ս. ԳԱՀԸ

Օգոստոս 9ի Օսերվատորի Ռոման նշանա-
ւոր կրօնական լրագիրն ի Հռոմով կը հրատա-
րակէ Լեւոն Թփ Գահանայապետին կոնդակ
մը առ եղիպտոսեան և առ ժողովուրդն Ի.
սալիոյ, բողբէլու, ընդդէմ թագաւորական կա-
ռավարութեան, որ արգիլէր էր կաթոլիկ ընկե-
րութիւնք և լրագիրք, պատրուակաւ՝ որ զօքա
պատճառք եղեր էին վերջին անկարգութեանց:

Լեւոն Թփ կ'ըսէ, որ այդ օրինակ հրամանք
առ ոտն կը հարկանեն Արդարութեան և օրի-
նաց սկզբունքները, և անձնական նախատինք
մ'են Գահանայապետին, որ օրհներ էր այդ
խաղաղ ընկերութիւնները: Միանգամայն կը
սաստկացնեն կրօնական բաղժամեցները, կը
փնտռեն Իտալիոյ և կը խղիւ իրմէ իւր ոյժը և
պահպանողական զօրութիւնը, որովք անքեզ էր
կուսիլ ընդդէմ ընկերավարութեան և անիշխա-
նականաց: Եւ սակայն հաւատացեալք պիտի
չվախանն սպառնալիքներէ և բռնութիւններէ,
պիտի չփոխեն իրենց ընթացքը և հեռի պիտի
կենան կառավարութենէ մը, որուն նպատակն
է խոնարհեցնել զՊապութիւնը: Լեւոն Թփ կը
բողբէ ընդդէմ այս միջոցներուն, զորս անիրաւ
կը հուշակէ, և որք տաժանելի և անասնելի կ'ը-
նեն Պապութեան արուած դիրքը, յորմէ կը յա-
փըշտակուին կրօնական և ընկերական զօրծելու
միջոցները: Գահանայապետն՝ Իտալացի և օտար
կաթոլիկաց ուշադրութիւնը կը կոչէ այս խըն-
դոյն վրայ և կը յորդորէ Իտալացիքը՝ օրինա-
կան սահմանին մէջ ֆիւր և հաւատարմ ըլլալ
Եղիպտոսաց և կղերին:

Լեւոն Թփ այս կորովի և բարձր կոնդակով
յետ հիացնելու զըսվանդակ Սերպէ, ունեցաւ
իւր մեծ ազնեցութիւնը նոյն իսկ Իտալական
վարչութեան շրջանակաց մէջ: Վառավարու-
թիւնը արդէն կոնդակի ձայնին վրայ սկսեր
էր հրաման տալ որ կրնային հաստատուիլ կա-
թոլիկ ընկերութիւնք: Կոնդակին հրատարա-
կուելէն վերջը, լանաց նախկին վերուցած ա-
ղատութիւնքը դարձնել:

Կուլմսիոյ վարչութիւնը Օգոստոս 13ին ըն-

դռնեցու Կանդիանի ծովակալին վերջնագրոյն պահանջը՝ և յանձն առաւ առ ժամս դրաւ տալու 20,000 ստերլին իտալական, մինչև որ ամբողջովին կատարէ Քլէվլանտի վճիռը:

Այսպէս կը լմնայ Իտալա-Կոլումբիական զօտութիւնը: Իտալիոյ կառավարութիւնը յայտմ ցցեց անդրկիւղ արութիւն մը՝ իւր նաւատորմին զօրութեան վրայ անշուշտ վստահացաւ:

Ձ Ի Ն Ա Ս Տ Ա Ն

Ռուսիոյ կառավարութիւնը ամէն ջանք է դրած կը դնէ որ Զինատան բռնադատեալ և հարկեցուցիչ կապեր չունենայ Անգլիոյ հետ, որով և հակառակ է ամէն փոխառութեանց՝ որք անդիական աղբիւրներէ ըլլան: Սեր Կլաւդ Մըք Տոնալդ Մեծին Բրիտանիոյ դեսպանը է Պէքինի, բողոքեց որ օտար վարչութիւն մը չէ կարող միջամտել այն փոխառութեան խնդրոց մէջ, զորս Զինատան ինքնայոժար կատարեր էր երկաթուղեաց շինութեան համար: Երկրորդ օրը Ռուսիոյ դեսպանը, չեղտելով մը նորոգեց իւր նախկին բողոքը այդ խնդրոյն նկատմամբ: Ռուսիա կը ջանայ անգործադրել ընել Զինատանի փոխառութիւնը Հոնկ-Քոնկի և Շանկհայի դրամատուներէն: Գերմանիա եւ ամէն մրցումն կ'ընէ, որ ինքը մատակարարէ երկաթուղեաց նիւթեր, և Պէքինի գերմանական դեսպանը մինչև ապառնալիք մը ըսած էր չինական վարչութեան ի ֆրան բրիտանական շահույց: Անգլիա բողոքեց և Բաւարի բռնադատեցաւ մեղմացնելու և արգարացնելու իւր դեսպանին արարքը:

Այս ամէն խնդրոց և զօտութեանց մէջ, որոնք օր օրուան վրայ ապառնական կերպարանք մը կ'առնուն, մանաւանդ ընդ Անգլիա և Ռուսիա, միշտ ֆրանսուշն է և պիտի ըլլայ Զինատան, որ իւր անկարողութեամբ և բռնադատեալ նռնէրներով, այնքան անյող ըրաւ եւրոպական զորաւոր պետութիւնները, որ յայտմ հետէ պիտի ստիպուի զէչ զէչ նոցա յանձնել բովանդակ Զինատանի գործառութիւնը: Գրած ժամանակին կը լսենք, որ Բելգիա եւ նաւահանգիստ մը կը պահանջէ, և թէ հարկ է ըրած եւ պիտի ընծայէ:

Ռ Ռ Ռ Ս Ւ Ա

Մեռաւ ի ծերութեան զօրավարն Զէռնայէֆ Ռուսիոյ նշանաւոր զօրավարներէն մին, որ Սքոթլենդէ վերջը ամենէն ժողովրդականն էր:

Զէռնայէֆ տակաւին պարզ սպայ, մասնակցած էր Ղրիմու պատերազմին և Մալաքոֆի պաշտպանութեան, Ապա երկար տարիներ ծառայած էր ի Սերբիա, Կովկաս և ամենէն աւելի ի Թուրքաստան, ուր Տաշքենտի առամաք փայլուն համարաւ մը ստացեր էր: Վերջին առաւստ-թուրք պատերազմէն առաւ, հրամանատար եղած էր սերբիական բանակին, սպայ պատերազմին մէջ կռուած էր իբր համհարդ Մեծ դուքս Միքայէլ Նիկոլայէվիչի:

Մեծ դուքսն Կիրիլ հօրեղջօրսրդի Զարին, Ռոսիսիա մարտնասուով այց ելաւ Ճապոնի և երեք օր մնաց Տօքիօ մայրաքաղաքին մէջ, ուր փառաւոր և եռանդուն ընդունելութիւն մը զըտաւ Ճապոնի վարչութիւնէն: Կը համարուի, որ Ճապոնի և Ռուսիոյ մէջ եղած անհամաձայնութիւնը Կորէայի նկատմամբ, այս առթիւ վերջ մը առնուն:

Ս Ս Ր Բ Ւ Ա

Ամբողջ ազատական կուսակցութիւնը, որոյ զուլե է հին Թագապահն Ռիսդէլ, ինչպէս նաեւ « հին ազատական » Թիւրաբաց երեսփոխանին առաջնորդութեամբ, սահմանեցին խօսարարի մէջ ընդդիմանալ Վլատան Կէօրկէվիչի և Միլան Թագաւորահօր անդադար դրամական պահանջներուն:

Խօսարարն Վլատան Կէօրկէվիչի առաջարկելով, քաղաքավարական նոր օրէնք քաշեալից, վերցնելով ի Սերբիա Հասարակութեանց ինքնավարութիւնը, զոր ժողովուրդը վայլած էր նոյն իսկ օսմանեան վարչութեան ներքեւ: Առկէ վերջը քաղաքագլուխք վարչութեան պաշտօնէից կարգն են, զորս կառավարութիւնը կրնայ փոփոխել ըստ կամս: Արմատականք և ազատականաց մաս մը խնդրդի մը պատրաստած են առ Գահն, բողոքելով այս նոր օրինաց դէմ:

Արդեօք երեսփոխանական խօսարարն ամէն անգամ ներկայացուցիչք են՝ զիրենք ընտրող ժողովրդեան ըզձից և շահույց:

Մ-Ն.

